

“Περί του Επισκοπικού Αξιώματος”

/ [Γνώμες](#)



Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Ὡς εἶναι γνωστόν, τό τρισσόν ἀξίωμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου περιλαμβάνει τό προφητικόν, τό ἀρχιερατικόν καί τό βασιλικόν ἀξίωμα. Εἰδικότερα, τό ἀρχιερατικόν, σημαίνει ὅτι ὁ Χριστός αὐτοπροσφέροντας Ἐαυτόν ὑπέρ τῶν ἀνθρώπων ἀποβαίνει ὁ ὕψιστος Ἀρχιερεύς, ὁ Μέγας Ἀρχιερεύς. Κατ' ἐξοχήν ἐξαίρεται τό ἀρχιερατικόν ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ στήν πρός Ἑβραίους ἐπιστολή, ὅπου γίνεται λόγος γιά τόν Κύριον ὡς «ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τούς οὐρανούς» (Ἑβρ. δ΄,14). Καί ὁ Κλήμης Ρώμης (2ος αἰ.) ἀποκαλεῖ τόν Χριστόν «ἀρχιερέα τῶν προσφορῶν ἡμῶν, τόν προστάτην καί βοηθόν τῆς ἀσθενείας ἡμῶν»(Πρός Κορ. Α΄ 36,1, ΒΕΠΕΣ 1,27).

Ἐπειτα ὡς μανθάνουμε ἀπό τά Ἱερά Εὐαγγέλια ὁ Χριστός κάλεσε δώδεκα μαθητές χάριν τοῦ σωτηρίου ἔργου τῆς Ἐκκλησίας Του καί τούς ἀνέθεσε τό ἔργο τοῦτο τοῦ

«κηρύσσειν τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» συγχρόνως δέ ἀφοῦ ἔλαβαν τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ἀπεστάλησαν πρός ἐνάσκησιν καί τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος. Συνεχιστές τῶν Ἀποστόλων ὡς διάδοχοι αὐτῶν εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι καί γενικότερα διά τῶν Ἐπισκόπων, μέ τό Μυστήριον τῆς χειροτονίας, οἱ κληρικοί. Ὁ δέ Ἀπ. Παῦλος ὑπογραμμίζει πρός τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου ὅτι «ὕμᾱς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ» (Πράξ. κ',28).

Ἦδη, κατά τοὺς ἀποστολικούς χρόνους, διακρίνουμε τρεῖς βαθμούς ἱερωσύνης. Τόν τοῦ ἐπισκόπου, τόν τοῦ πρεσβυτέρου καί τόν τοῦ διακόνου. Εἰδικότερα, ὁ ἐπίσκοπος ἔχει κεντρική θέσιν στήν Ἐκκλησία. Ὁ ἅγ. Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος (2ος αἰ.), καλεῖ τόν ἐπίσκοπον «ὄντα τύπον τοῦ Πατρός» (Πρός Τραλλ. 3,1) καί προσθέτει ὅτι «ὅπου ἄν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος ἐκεῖ καί τό πλῆθος ἔστω, ὡς περ ὅπου ἄν ᾖ ἡ Ἰησοῦς Χριστός, ἐκεῖ καί ἡ Καθολική Ἐκκλησία· οὐκ ἔξόν ἐστι χωρίς ἐπισκόπου οὔτε βαπτίζειν οὔτε ἀγάπην ποιεῖν.....μηδεὶς χωρίς τοῦ ἐπισκόπου τι πρᾶσσέτω τῶν ἀνηκόντων τῇ Ἐκκλησίᾳ» (Πρός Σμυρν. 8,2.1).

Ὁ Ἐπίσκοπος λοιπόν ἐξεικονίζει τόν Χριστόν. Εἶναι διάδοχος τῆς χάριτος τῶν Ἀποστόλων. Αὐτό ἐξωτερικά δηλώνεται μέ τό ὡμοφόριον. Τό ὡμοφόριον φανερώνει τήν Ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, τήν Σάρκωσιν, καθ' ὅτι ὁ Χριστός ἦλθε γιά νά σώσει τό ἀπολωλός πρόβατον, τόν ἄνθρωπο, ἐνδυσάμενος ὅλην τήν ἀνθρώπινη φύσιν. Ἔθεσε ἐπὶ τῶν ὤμων Του τόν πεπτωκότα ἄνθρωπο. Αὐτό συμβολίζει τό λευκόν ὡμοφόριον. Ὅταν δέ ἀναγινώσκεται τό Εὐαγγέλιον ἐπειδή τότε ὁμιλεῖ ὁ Χριστός, δηλώνοντας τήν δουλεία καί ὑποταγή του ὁ Ἐπίσκοπος στό Χριστό, ἐκβάλλει τό ὡμοφόριον καί τό φορεῖ πάλιν ὅταν συνεχίζει τήν Θ. Εὐχαριστία, εἰκονίζοντας τόν Χριστό ὡς ἱεουργός πλέον, τῶν θείων Μυστηρίων.

Ὁ Ἐπίσκοπος μέ τήν εἴσοδό του στόν Ἱ. Ναό εὐλογεῖ τόν λαό, δηλ. εὐχεται τήν εἰρήνην καί μετά ἀνέρχεται στό Δεσποτικό. Ὡς λέγει ὁ Ἱ. Χρυσόστομος «οὐ πρότερον ἐπὶ θρόνου ἀναβαίνει τοῦτον, ἕως ἄν ἅπασιν ὑμῖν εἰρήνην ἐπεύξηται». Τοῦτο γίνεται ἐπειδή χωρίς εἰρήνην δέν μπορούμε τίποτα νά πράξουμε στό Ναό. Δέν εἶναι τό: «Εἰς πολλά ἔτη Δέσποτα» πού ψάλλεται ἐκείνη τήν στιγμή μία φιλοφροσύνη πρός τόν Ἐπίσκοπο. Εἶναι τελετουργική πράξις. Ἔτσι σέ κάθε Θ. Λειτουργία εἶναι ζωντανή ἡ παρουσία τοῦ Ἐπισκόπου. Γι' αὐτό καί μνημονεύεται τό ὄνομά του. Ὁ ἱερεὺς τελεῖ τήν Θ. Λειτουργία καί τά ἄλλα Μυστήρια ἐξ' ὀνόματος τοῦ Ἐπισκόπου. Δηλώνει ἀκόμη ὅτι ἡ μνημόνευσις τοῦ Ἐπισκόπου ὑπὸ τοῦ ἱερέως εἶναι μία ὁμολογία τῆς κανονικότητος τοῦ ἱερέα. Δηλ. ὁ ἱεουργός εἶναι ὁ κανονικός ἱερέας, ὁ ἔχων κανονικὴν καί κατὰ τήν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν χειροτονία.

Ἔτσι ὑπάρχει μία ἀδιάσπαστη σχέση μεταξύ Θείας Εὐχαριστίας καί Ἐπισκόπου, μαζί μέ τοὺς πρεσβυτέρους καί τοὺς διακόνους. Ὁ ἅγ. Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος τό

λέγει καθαρά: «Ἐν θυσιαστήριον, ὡς εἷς ἐπίσκοπος, ἅμα τῷ πρεσβυτερίῳ καί τοῖς διακόνοις»(Φιλαδ. 4). Ὁ δέ Κυπριανός (3ος αἰ.) θά ὑπογραμμίσει: «Ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ Ἐπισκόπῳ καί ἐάν τις δέν εἶναι μετά τοῦ Ἐπισκόπου, δέν εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ» (Ἐπιστ. 66,8). Δέν μπορεῖ νά ἔχουμε ἕναν Ἐπίσκοπο πού νά μὴν ἀνήκει στήν Ἐκκλησία, ἀλλά οὔτε Ἐκκλησία χωρίς ἐπίσκοπο. Μάλιστα τό Ἀντιμὴνσιον πού φέρει τήν σφραγίδα καί τήν ὑπογραφή τοῦ ἐπισκόπου εἶναι τό ἐπίσημο καί ἱερό διαπιστευτήριον τοῦ ἱερέα μέ τό ὁποῖο βεβαιώνει τήν παρουσία τοῦ ἐπισκόπου καί τήν κανονικότητα τῆς Θ. Λειτουργίας. Ὁ ἱερέας δηλ. ἔχει τήν αὐτή πίστη πού ἔχει καί ὁ ἐπίσκοπος.

Ἐπὶ πλέον εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὅταν ἐκφώνως ὁ ἱερέας λέγει τό «Ἐν πρώτοις μνησθητι Κύριε, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν...» καί στή συνέχεια λέγει «ὅν χάρισαι ταῖς ἀγίαις σου Ἐκκλησίαις», δέν ἀναφέρεται μόνο στόν τόπο τῆς ἐπισκοπῆς πού διαποιμαίνει ὁ ἐν λόγῳ Ἐπίσκοπος ἀλλά λέγει «Ταῖς ἀγίαις σου Ἐκκλησίαις» πού σημαίνει ὅτι ὁ ἐπίσκοπος εἶναι Ἀρχιερεὺς συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναφέρεται δηλ. σ' ὅλη τήν Ἐκκλησία, καθ' ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι «Μία, Ἀγία, Καθολικὴ καί Ἀποστολική».